

Soola hinnast tääkides tuleb mul meeles, et suutem osa kalendri lugejad, ehk kül igaüks neist oma wõrra soola aastas tarvitab, seda viist veel ei tea, kuda Looja heeldus seda mõnusat servive-maitset meile valmistab. Olgo riikas ehk fehwa, igamees tarvitab soola, üks wähäni, teine rohkem, kust sool annab roale hüva maitsemist, toetab sõõma-ijsu ja katastabi ühtlase sisikonnas seedmisse tarbeks loodud jagusi.

Tahan siis lühidelt õpetusenõudjalle seletada, kust ja kudavisi meie soola saame. Loomuse vägi tingib meile soolatikust mitmel kombel. Suure ilmamere ääres ajuw rahwas saab soola merest, kus wesi paljo soolastem fui meie meres on. Seal kaewatafse kraaw'd wee ligidalle mere kaldale, mis sawiga seest poolt siiedaks määritatakse, pääwa paiste küpsetab sawi kõwals foorefs. Neid kraawiisi täidab, maru sunnitulsel, laenetuw meri weega; pärast fui wesi kraawist pääfese paistel auuro kombel taheneb, jäab sool kraawi põhja, kust intimesed seda iljemine forjawad. Teistes kohtades leitakse allika sooni, mis soolast wet maa seest imitsewad. Kui seda soolawet tulel katlas feedatase, siis auurab wesi palawa pafitusel katlast ülesse, senni fui raskem sool katla põhja ja külgede ümber, otsekui paks walge foor finni jäab, kust lahtikangutakse ja alles tükkis salve pannakse, seal pudenevad tükid aegamööda tangsoolaks. Jäalle teistes paikus leitakse jarwi soolase weega; kust seest iga suvel pääfese palaw, wet auurufs moondates, soola feedab, ja kus sool fui paks foor falda ümber maha jäab.

Rüüsugusi soolawee járwesi on mitmes kohas maa peal, ka meie Wene riigis, iseäranis Wolga jõe ja Krimmi poolsaare wahel, kust igal aastal paljo soola forjatafse. Kuda üks õpetud mees väljaarvanud, peawad soolajärved viissada tubat puuda ehk üks miljon leisikad soola ühe suwe kohta andma. Pärvis soola pesa seisab mägedes ja sügawas maa-põhjas marjul. Mitmes kohas leitakse mägesi, kus kiwisool jipiskiwi ja sawi koidade wahel fui sein kaswab, ja kust määkaerujad kiwisoola tempsi väljaraiuvad. Mõnes kohas seisab kiwisoola sein **470** jalga förguti, teistes paikades aga silla ehk poole silla förguti. Teistee kohtades on kiwisool lubjakivi ja sawiga segatud, seal sulatavad maa all joekswad weesooned soola ja toowad aega mööda lagedalle. Rüüsuguõtest soolaga segatud lubjakordadest saavad enamist fölk Saffamaa soolaallikad oma soola, ja arwatafse et Nekari jõe orgus üksi kõm milioni puuda soola feedetakse igal aastal. Mõne teiste Saffamaa paikade soola varu arwatafse nisama suureks, nõnda wõime wähämalt 6 milioni puuda, ehk **12** milioni leisikad Saffamaa soola riist jagusi aasta kohta arvata.

Seda fölik ei jöna lõdud allika sooned maa seest välja tua, waid rehkeim osa wöidetakse se läbi, et isekombliku pifa maa-ohiverdiga sügawad haugud, mõnikord mitu sada jalga sügawad, maa sisse uuriatase, kust iljemine soola wesi förgele üieskerkib.

Õpetud mehed on seda asja juba mõnes kohas